

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

Cap. VIII. De modo procedendi circa exactionem Decimarum; & continet
sex Quæstiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

res non debent necessario continere clausulam, nisi causam rationabilem volueris allegare, debet tamen iudex se informare, vel literas conditionales formabit. num. 73.

74 Sepultura ecclesiastica privatur, qui solvere tenent decimas, & non solvit.

75 Sepultura ecclesiastica privatur, qui notorie decimas in peccato mortali.

76 Procedi potest ex officio contra non solventes decimas per prava informatione.

77 Visitator potest cogere subditos ad solvendas decimas suo Rectori, nisi aliquam rationabilem causam allegarent. num. 79.

78 Visitatori incumbit correctio excessuum, & sollicitudo erga clericum & populum.

80 Reddituum ecclesia exiguitati quomodo succurratur per unionem beneficiorum, & assignationem oblationum, aut decimarum.

81 Aedificari potest ecclesia intra fines alterius, & in conventione alicujus castri, ubi parochiani constructam sine magna difficultate adire non possunt.

CAP. VIII.

De modo procedendi circa exactionem
Decimarum.

QUÆRO PRIMO, Quis sit iudex competens in causa decimarum?

PRIMA CONCLUSIO. Decimarum controversia in petitorio, ubi quæstio juris est, non facti, spectat ad iudicem ecclesiasticum; text. in clem. dispendio sam. de judic. c. literas, de jur. calum. c. fin. de rerum perm. cum aliis adductis per And. Gail. pract. ob. er. lib. 1. ob. 38. nu. 1. Papiens. in for. libell. de lin. causid. in verb. nec fuisse, & Anastas. Germon. de sacror. immun. libr. 3. c. 19. num.

num. 84 & multis seqq ubi id optime probat, idem not. Feder. de sen. consil. 245. incip. Domino Andrea, Felin. c. causam, n. 15. de prescript. Marches. tract. de commiss. & rescrip. cap. 4. nu. 30. 2. par. Thom. Zerol. in sua Praxi Episc. verb. decima. vers. ad 6. Rebuf. d. tract. de decim. q. 10. nu. 2. & 38. post alios, & probatur ex iis, qua infra mox afferemus, ad ampliandam hanc conclusionem. Ratio illa est, quia jus decimandi spirituale est, ut late cap. 5. q. 3. in princ. ostendimus. De causa autem spirituali & solus ecclesiasticus cognoscit, ubi quaestio sit juris, & c. tuam, de ordine cog. & c. cum sit generale, cum ibi not. de for. compet. Idem quoque erit dicendum, quando causa possessoria & mixtam habet proprietatis rationem, prout in qualibet re spirituali tenet Abb. d. c. literas, ubi Butr. Barbat. & alii, in rubr. de judic. num. 51. quin etiam idem erit, & licet curia mixta sit ex clericis, & laicis, nisi illi consiliarii dari sint à summo Pontifice, ut late & optime ostendit Germon. d. c. 19. num. 68. & scrib. seqq. numero vero 93. & 94. id ipsum extendit, ubi etiam laicus se tueri velit legitima temporis praescriptione ab huiusmodi solutione decimarum.

SECUNDA CONCLUSIO. Si quaestio sit & meri facti, an talis percipiat, vel solvat decimas, vel quia agatur contra tertium detentorem fructuum decimandorum, iudex etiam laicus competens erit; ita Covar. pract. q. c. 35. num. 2. Zerol. d. vers. ad 6. Rebuf. d. q. 10. n. 3. Ludov. Gomes in c. si annum, num. 15 & 16 de jud. in 6. Felin. & Feder. de sen. loc. cit. Butr. c. fin. numer. 20. de jud. Abb. d. c. literas, nu. 7. & seqq. Gail. inf. num. 2. per tex. c. petimus, n. q. 1. Marches. d. tract. de commiss. & rescript. c. 4. nu. 30. par. 2. post alios, & in qualibet materia & spirituali, & ecclesiastica tradit Ant. Gravac. in 6. addit. ad Vestr. in sua Praxi lib. 5. c. 1. Soar. in Thes. recept. sent. verb. spiritualium, & Turzan. opin. 90. ex communi. Poterit tamen etiam in hoc cognoscere & ecclesiasticus, ut late & optime probat Marches. d. numer. 30. Covar. d. nu. 2. in princ. & Germon. d. c. 15. numer. 95. & 96.

Q

T E R

TERTIA CONCLUSIO. Si agatur de possessio-
 8 decimandi † communis fere omnium resolutio est,
 quod potest iudex laicus cognoscere; ita ex communi
 resolvit Andr. Gail. *d. obs.* 38. *num.* 2. auctoritate gloss.
d. c. literas, in vers. rebus, quæ tamen gloss. nihil de de-
 9 35. *num.* 1. & in qualibet † causa spirituali, quando lo-
 per merito possessorio agitur, tenet Guid. *Pap. decis.* 8.
in princ. Boer. *decis.* 60. *numer.* 23. Gram. *decis.* 78. *perpe-*
tam Afflicti. decis. 2. & 24. *cum aliis*, quos referunt & se-
 quuntur Gail. *ubi sup.* *num.* 3. & 4. Gravât. *loco cit.* Son-
 rez. *in Thesaur. recept. sent. lit. P.* *num.* 186. Menoch.
recup. poss. remed. 15. *num.* 211. *communem etiam asserti-*
 Covar. *d. c. 35. nu.* 1. & *in epit. de spons. & matr.* 4. *par.*
 8 §. 12. *nu.* 3. a qua tamen etiam communiore senten-
 10 tia, si simpliciter intelligatur † libenter recedo cum
Lig. in clem. dispendiosam, de jud. Guid. *Papa. cons.* 149.
Rob. à Vall. cons. 23. *n.* 17. l. 2. *Osasc. dec.* 116. *n.* 1. *Burr. d.*
si n. 20 *de jud.* Bero. *in rubr. de jud.* *n.* 51. & Covar. *d. n.*
vers. verum si diligenter, post Io. Daiamam in pream-
pragmat. sanctionis, §. *postremo & alios, quos ipsi citant.*
 & in specie in materia decimarum late tradit Rebus. *d.*
q. 10. *num.* 1. *ad hoc allegans gloss. in summa* 10. *q.* 1. &
text. in c. dudum, de decim. Et ratio illa optima est, quod
 11 causa † ecclesiastica & spiritualis ad forum, iudicium
 que ecclesiasticum spectat, non autem laicos, c. 2. *de*
jud. c. tuam, de ord. cog. cum similib. causa autem posses-
 12 soria † rei ecclesiasticæ etiam simpliciter, & absolute
 dicitur ecclesiastica, ut probatur ex *clem. unica, de cau-*
sa poss. & propr. & clem. unica, cum ibi notat. de sequen-
poss. & fruct. Nisi velimus dicere, eos Doctores omnes
 qui contra sentiunt, vel aliquos saltem intelligendos
 13 esse, † ubi est solum quæstio facti circa possessionem
 hoc est, cum incidenter in iudicio quæritur, an talis
 exigat decimas, non autem cum principaliter agitur
 ad hoc ut clericus manu teneatur in possessione percipi-
 piendi decimas. Imo Marches. *d. num.* 30. & Covar. *d.*
 14 *nu.* 2. *in princ.* post Feder. *de sen. d. cons.* 245. fatentur
 posse et iudice e-
 solute,
 de iure
 circa so-
 causam
 fortasse
 paulo an
 ostendi
 telt. Ve-
 nes, & pi-
 tibus co-
 Qu A
 percipie
 iudex co-
 endo eri-
 no. nu. 39
 vers. te
 es; han-
 est, qui
 nale est,
 caum e-
 hec, & c.
 per nos tr
 Qu i
 cimarum
 consueru
 tololanen
 iudice la
 no. Idem
 lissimo, in
 ratio est
 ius de
 clerici
 ar rem e
 non agit
 vendis ab
 no pretio
 posse

posse etiam laicum in questione facti conveniri coram
 iudice ecclesiastico, ubi agitur solum, an decimæ sint
 solutæ, vel an iste teneatur, vel alius, non autem cum
 de iure decimarum, aut de exemptione, aut privilegio
 circa solutionem; quod etiam tenere videtur Felin. *d. c.*
causam, nu. 15. de præscript. & licet non bene, videbit
 fortasse quis quomodo possit constare cum eo, quod
 paulo antehac eadem conclusione ex eodem Covar.
 ostendimus; constat tamen, & utrumque sustineri po-
 test. Veriores autem postremæ opinionis restrictio-
 nes, & prioris intellectus hi erant, quos duabus sequen-
 tibus conclusionibus complectemur.

QUARTA CONCLUSIO. Quoties jus decimas
 percipiendi ad laicos spectat ex feudo, vel privilegio,
 iudex competens † tam conveniendo, quam excipi- 15
 endo erit laicus; ita in his terminis tradit Rebus. *d. q.*
no. nu. 39. Germon. d. c. 19. num. 90. Covar. d. c. 35. nu.
vers. tertio, quoties decima, ubi alios refert attestan-
tes, hanc consuetudinem Galliarum esse. Ratio esse po-
test, quia tunc persona laica est, neque jus tunc spiri-
tuale est, sed temporale, cum tunc solum habeat fru-
ctuum commoditatem, iuxta notat. per Doct. in c. ad
huc. & c. quamvis, de decim. Rebus. d. q. 10. num. 34. &
per nos tradita sup. c. 5. q. 3. concl. 1.

QUINTA CONCLUSIO. Laicus conductor de-
 cimarum, ubi non adsit contraria sibi præscriptio, seu
 consuetudo, prout est in hac civitate & diocesi Me-
 diolanensi, † potest, & debet etiam conveniri coram 16
 iudice laico, ita in specie Covar. *d. nu. 2. vers. 5. non vi-*
deo. Idem voluit Rebus. d. q. 10. nu. 4. & 38. Gemin. in c.
ultimo, in fin. de for. compet. in 6. gloss. in c. vestra, de loc.
 Ratio est, quia seclusa tali consuetudine † regulariter 17
 laicus debet à clerico conveniri coram iudice laico,
 si clericus laicum, de for. compet. maxime, ubi non con-
 stat rem esse ecclesiasticam, ut ibi tradunt Doct. ac tunc
 non agitur de iure decimarum, neque de decimis sol-
 vendis ab his, qui tenentur eas solvere, sed de solven-
 do pretio, vel mensuris, quibus conductæ fuerunt deci-
 mæ

mae alicujus parochiae. Contrarium tamen hac in
sentit Germon. d. c. 19. nu. 97. volens posse etiam judi-
cem ecclesiasticum cognoscere; *quamvis enim, in qua
questio facti sit, hoc tamen factum ex jure oritur deci-
marum, cuius cognitionem ad iudices ecclesiasticos spe-
ctare in manifesto est, qui propterea non redduntur in-
capaces cognitionis illius facti, quod ex jure ad ipsos spe-
ctante provenit.*

SEXTA CONCLUSIO. Licet amplecti velis pri-
mam opinionem ex iis, quas in tertia conclusione pro-
tulimus, ea tamen nullo modo procedere potest, ubi
res solum inter clericos agatur, aut reus solum est cle-
ricus; debet enim tunc † causa etiam possessoria coram
iudice ecclesiastico tractari; ita in quavis re spiritali
docet Navar. in repet. c. cum contingat, remed. 1. de re-
script. & Covar. d. c. 35. num. 1. in fine. Ratio est, quia
† utroque jure clericus † conveniendus est solum coram
iudice ecclesiastico, c. qualiter, de jud. c. 2. & c. si di-
genti, de for. compe. c. placuit, II. q. 1. Auth. statuimus, C.
de Episc. & cler. ubi Doct. cum simil. quod etiam late pro-
sequitur idem Covar. in d. pract. quest. c. 31.

SEPTIMA CONCLUSIO. Causa decimaris, ubi de
jure ipso agitur, non potest † in laicum compromitti
ita post Card. cons. 94. tenet Camill. Borel. tract. moder.
compromiss. §. 2. gloss. 1. numer. 324. Imo, in nullum ab-
solute fieri posse † hujusmodi compromissum tradit
Lanfr. Orian. in suo tract. de arbitr. §. compromissum
quem etiam in hoc sequi videtur Borel. loco cit. Ratio
vero illa est, quia spiritalia † in laicum compromitti
non possunt, c. contingit, ubi Abb. & ceteri, de arbitr.
& c. decernimus, de judic. poterit † tamen forte com-
promitti in laicum simul & clericum, accedente super-
rioris auctoritate, ut in aliis spiritalibus fuisse ostendit
idem Borel. d. gloss. 1. num. 79. & tribus seqq. Illud sane
certum est de fructibus ipsis decimarum, cum quibus
spiritalia non sint, posse † etiam in laicum compro-
mitti, ut post Lanfr. loco cit. not. Borel. d. gloss. 1. nu. 327.
& de quavis re spiritali † tradit Host. in summa tit. de
arbitr.

arbitr. §. de qua re. Specul. eodem tit. §. rest. num. 2. Et ratio esse potest, quia de iis transigi potest, ut sup. late ostendimus, c. 5. q. 6. compromissum autem est, † quædam transactio, Auth. si vero contigerit, C. de judic. late Borel. d. tract. §. 1. gloss. 3. num. 268. & §. 2. gloss. 1. nu. 64. 223 & 353.

QUÆRO SECUNDO, Qualiter, & qua actione petantur decime?

PRIMA CONCLUSIO. Si agitur † possessoria adipiscendæ, concludet Curatus, se habere talis loci curam, & ob id petit adipisci decimarum possessionem, ut docet Rebuf. d. tract. q. 1. num. 1. & sic etiam concludi potest † in aliis spiritualibus, ut tradunt Doct. in c. accedens, de accus. Abb. in c. constitutis, in fi. de appell. & cap. pastoralis, colum. 3. de caus. possess. & propr. Si vero agatur † possessorio recuperandæ, quia sit decimis spoliatus, concludet ad restitutionem, juxta tex. in c. ad decimas, de rest. spol. in 6. & solet concludere ad remedium, reintegranda, 3. q. 1. ut ait Rebuf. d. q. 9. num. 2. si decimum turbetur † quis in possessione percipiendi decimas, agit interdicto uti possidetis, seu retinenda, juxta tradita per Fabr. & alios Doct. in §. retinenda, Instit. de interd. & in hac specie decimarum id docet Rebuf. d. q. 9. num. 3. ubi etiam num. 3. dicit, quod hoc interdicto † agere poterit, licet ratione sui beneficii, omnes decimas adhuc non perceperit, sed aliquas tantum, ex quo per collationem beneficii, & apprehensionem possessionis est effectus possessor omnium rerum, & curium suæ curæ, & ecclesiæ; quin etiam hoc interdicto agere poterit † tam contra subditos recusantes solvere decimas, quam contra alios Curatos religiosos seculares, aut regulares, & generaliter contra quoslibet alios illum turbantes in dicta possessione, ut tradunt Host. & alii, in c. dudum, per illum textum, & ibi de decim.

SECUNDA CONCLUSIO. Si agatur in petitorio ad decimas præteritas agi poterit rei vindicatione, ut est optimus tex. in c. moderamine, ibi, sibi vindicent, &

in c. revertimini ibi, quia fraudastis me parte mea, 16. q. 1. & in c. causa. de verb. sig. ubi in bonis ecclesie numerantur, & expresse tenet gloss. d. c. moderamine, & c. revertimini, & alia gloss. in c. tua nobis, verb. tributa, Abb. nu. 5. 7. 11. & 12. & ceteri, de decim. que gloss. aperte dicit, hoc procedere, ubi etiam decima non sit

- 34 gregata; cujus contrarium ¶ late, & solidis sane rationibus tuetur Anastas. Germon. de sacr. immunit. lib. 1. c. 14. n. 16. & duobus seqq. Rebus. d. tract. q. 3. nu. 16. & 17. & q. 9. num. 6. & 4. seqq. ubi etiam probat, ¶ decimarum dominium non transferri in ecclesiam, nisi post segregationem, licet contrarium in hoc concedat gloss. & Doct. d. c. tua nobis, ager ergo tunc cum decima non est segregata ecclesia actione ¶ personalis conditione ex lege canonica; quod si solum illi debentur ex consuetudine, ager ¶ conditione ex lege consuetudinaria, ut docet Rebus. d. q. 9. nu. 15. licet practice non soleant (ut idem ait) variare libellum sive ex consuetudine debeantur sive non.

38 Quando autem ¶ actione confessoria, aut negatoria, vel ex dolo agi possit in materia decimarum, quoniam non multum habent necessitatis, remitto te ad not. per Roffred. in tractat. libell. jur. canon. in 4. part. rubr. qua actione dec. pet. & Rebus. d. q. 9. n. 11. 12. 13. & 18. Ego hanc unam subdam conclusionem.

- 39 TERTIA CONCLUSIO. Si agatur ¶ inter duas ecclesias de proprietate juris decimandi, tunc agitur confessoria, quia de re incorporali agitur; si vero contra colentem prædium, tunc agitur ¶ conditione ex lege, Host. & Abb. d. c. tua nobis, post gloss. late Rebus. d. n. 14. Et hæc sint satis de hac questione.

QUÆRO TERTIO, An, & quando causa decimarum sit summaria?

- 41 PRIMA CONCLUSIO. Si quæstio ¶ sit inter clericos, quibus de jure debentur decimæ, & eos qui solum vere debent, causa est summaria: text. est in clem. de pendio/am, ubi gloss. in verbo, decimis, ubi ceteri Doct. de decim. Imo & procedi poterit ¶ sine aliqua juris solemnitate

lemnitate, ut post Zenzel. tradit Card. d. clem. num. 28.
Imol. num. 7.

SECUNDA CONCLUSIO. Si quæstio sit inter 43
duas ecclesias de jure percipiendi decimas, tunc quo-
que causa summaria est; ita gloss. per illum textum, in d.
vers. decimis, quam ibi alii sequuntur, idem quoque tenet
Rot. Rom. decis. 14. num. 2. de jud. in no. Asin. in praxi 1.
p. 3. c. 31. nu. 12. Marant. in spec. aur. par. 3. distinct. 9.
nu. 174. Zerol. in prax. Episcop. verb. decima, vers. ad 6.
Atque idem est si una earum agat solum ex consue- 44
tutine, ut post Io. An. & Pau. in d. clem. tenet Rot. d. de-
cis. 14. num. 1. & 2. Ratio esse potest, quia consuetudo
lex quædam est, & jus commune, c. consuetudo, distin- 45
ctio. 1. cum ibi not. per Doctores, & in rubr. de consuet.
& sic dici non potest, quod decimæ comperant ex jure
speciali.

TERTIA CONCLUSIO. Si sit quæstio de decimis
debitis ex pacto, pollicitatione, vel voto, tunc causa 46
non est summaria, gloss. d. verbo, decimis, & ibi Jo. de
Imol. num. 4. & Card. nu. 19. dum ait, causam decima-
rum esse spiritualem, licet debeantur ex jure speciali,
sed propter auctoritatem (inquit) glossæ, quæ à nemi-
ne reprobatur, communiter statuitur ei.

QUARTA CONCLUSIO. Si quæstio sit sit inter 47
laicos etiam de decimis ecclesiasticis, tunc causa non
est summaria, nec habet locum clem. dispendiosam; ita
in terminis Rot. Rom. d. decis. 14. nume. 2. & colligitur
aperte ex gloss. & Doct. d. clem. dispendiosam, tenenti-
bus, locum si eam non habere, ubi decimæ debentur 48
ex jure speciali, non autem communi. Declara tamen
hoc non procedere si quando agitur de successione 49
feudi antiqui decimarum, ut post Rot. decis. quadam So.
tradit, & defendit late Card. d. clem. num. 21. ex eo ma-
xime, quia causa feudi decimarum est de decimis anti-
quitas debitæ de jure communi, licet tale jus sit trans-
latum in vasallum, qui si debet uti eodem privilegio, 50
huius in jus. ff. de regul. juris, & c. qui in jus, eodem tit. in
5. & hoc etiam tenet Bened. Capra repet. d. clem. nu. 17.

Q 4

QUINTA

51 QUINTA CONCLUSIO. Contra † advocatos, & alios detinentes & impediētes, ne decimæ solvantur, similiter procedi potest summarie; ita Marant. d. num. 174. Card. d. clem. n. 23. post Laud. licet Imol. n. 8.

52 pro contraria sententia illum citet, cui † ipse adhæret, ex eo, quod tunc non agatur immediate ad decimas, sed ad interesse ratione decimarum, quod etiam sequitur Capra, ubi sup. n. 20.

53 SEXTA CONCLUSIO. Si quæstio sit † cum aliquo Priore rurali, qui excolebat aliquas possessiones sui prioratus sitas in alterius parochia, & retinet earum decimas, quia inquit esse de dote ecclesiæ, juxta cap. novum genus, de decim. secundum unum intellectum, quem tamen nos alibi reprobavimus, vel quia sunt novalia propriis manibus culta, juxta c. ex parte, si. 1. de decim. & Rector petat eas decimas, tunc causa est summaria, ut post Guil. Laud. d. clem. dispendiosam, not. Imol. nu. 8. Card. nu. 24. Capra num. 20. quoniam contra hujusmodi religiosos est jus cōmune, c. 2. §. ceterū, de decim. in 6. Secus vero inquit Card. post Laud. loco cit. si talis Prior intervertendo possessionem dicat ad se jus percipiendi pertinere ex privilegio, vel præscriptione, in quo tamen † contrarium, & verius tenet Imol. & Capra loc. cit.

De decima Papali, aliisque casibus specialibus videre poteris apud Doct. cit. aliquid nos inf. cap. 9. q. ult. in fin. Quid vero importet † causa summaria, & de modo in ea procedendi recurre ad clem. sape, cum ibi not. maxime per Natt. de verb. signif.

QUÆRO QUARTO, An causa decimarum sit executiva, hoc est, An possit incipi à præcepto, de iurq; appellatio, necne.

PRIMA CONCLUSIO. In materia decimarum, si 56 Rector † agat contra subditum ad decimas non solutas, incipi potest à præcepto cum monitione subcommunicationis pœna, ut intra tot dies solvisse debeat tantam summam decimarum Rectori; ita gloss. d. clem. dispendiosam, in vers. præmoniti, & post Laud. tenet

tenet Card. *ibidem* nu. 27. Imol. *num.* 10. Anchar. *num.* 4. Capr. *num.* 22. ubi etiam tradunt formam. Idem etiam de decimis in futurum solvendis, tradunt iidem Doct. *locis citatis*; & hoc est quod voluit Rebuf. *d. tract. de decim. q. fin. num.* 23. dum ait in materia decimarum incipi posse à præcepto, *per c. pervenit, de decim.* quod idem tenet Collect. *in c. pastoralis, in fin. eodem.* Quomodo vero excommunicatio possit ferri, vel fulminari pro decimis, fufius explicabo *q. seq.*

SECUNDA CONCLUSIO. Contra pertinaces in solutione decimarum † invocari potest brachium se- 57
culare; *ita gl. d. clem. in verb. coërceri. per c. postulasti, de homic. quam ibi sequitur inter ceteros Imol. n. 12. Rebuf. d. q. ult. n. 18.*

TERTIA CONCLUSIO. Subditi cogendi sunt ad solvendas decimas † appellatione remota; *tex. in c. ex 58
multiplici, & c. tua nobis, ubi Abb. num. 8. & ceteri, de decim. & not. gloss. d. clem. dispendiosam, in verb. coerceri, & Rebuf. d. q. ult. nu. 21. Trivis. decis. Venet. 29. num. 16. ubi inter ceteros Imol. nu. 12. Marant. in specul. aur. par. 6. tit. de appell. num. 304. post Specul. tit. de appell. §. in quibus, vers. 4. Marchesan. in tractat. commiss. seu rescript. c. 4. nu. 15. & 25. par. 2. ubi etiam dicit, commissionem appellationis in causa decimarum detur cum clausula, sine retardatione. Sed quoniam gloss. d. c. tua nobis, in verb. tributa, Tiraq. in tract. de priv. pie caus. 153. privileg. & alii dixerunt, appellationem admitti in causa decimarum: Ideo distinguendum est cum Abb. d. c. tua nobis, num. 9. & aliis Doctoribus, quod aut laicus solum allegat præscriptionem, vel cōsuetudinem, & non admittitur appellatio, & sic procedunt jura allegata; aut † allegat privilegium Papæ, vel compositi- 59
tionem legitimam, & admittitur, sicque procedere potest dictum gloss. & sequacium. Ratio † diversitatis 60
non illa est, quam affert Abb. loco cit. quia contra jus divinum non admittitur præscriptio, aut consuetudo, secus autem fit in privilegio & compositione; Nam ut admittamus compositionem ab aliquo fieri posse,*

Q. S.

etiam

etiam de iis quæ sibi debentur de jure divino, certe neque privilegium valet contra jus divinum, ut supra c. 5. concl. 2. demonstravimus, neque decimæ omnino de jure divino sunt, ut sæpius in hoc tractatu ostendimus; sed illa ratio esse potest, quia favorabilis est privilegium, & compositio, & facilius probari possunt, quam præscriptio, vel consuetudo.

QUARTA CONCLUSIO. Debitor decimarum non potest ꝑ prætextu ejus, quod sibi debetur, decimas denegare, cum in futuris decimis non admittatur compensatio, ut post gl. in c. decima, 16. q. 1. & alios late tradit Rebus. d. tract. q. ult. num. 19. Imo neque ꝑ propter sterilitatem, ut fuse ostendit idem numer. 22. & Vivi. in communi opin. 153. ver. consuetudo non solvendi.

QUÆRO QUINTO, Quibus pœnis afficiantur non solventes decimas?

Omissis aliis pœnis, & incommodis, quibus afficiuntur ꝑ non solventes decimas, de quibus per Host. in summa, tit. de decim. Doct. in c. fin. de decim. in 6. elem. c. 1. & c. revertimini, 16. q. 1. & toto tit. ex eodem. Rebus. d. tract. q. ult. & Andr. Hisp. d. tract. reg. decimarum, q. 2. & 9. Anast. Germon. in jam sæpius alleg. tract. de sacro. immunit. c. 19. num. 100. & 101. & Petrus Greg. Tholos. in prælud. optimi Juriscons. probig. magist. libr. 2. cap. 25. ego contentus ero duabus pœnis canonicis excommunicatione nimirum, & privatione ecclesiasticæ sepulturæ, de quibus aliquot constituam conclusiones.

PRIMA CONCLUSIO. Non solvens decimas, cum teneatur, excommunicari ꝑ potest, ac debet; tex. in c. omnes decimæ, 16. q. 7. c. statuimus, 16. q. 1. c. pervenit, c. ad har, c. ex parte, ib. 2. c. in aliquibus, & c. cum non sit, de decim. clem. dispendiosam, de jud. & novissime in Concil. Trident. sess. 25. c. 12. de refor. in quibus omnibus iuribus cum pœna excommunicationis solum comminatum sit, neque alibi reperiatuꝑ ipso jure proposita, dicendum ꝑ necessario est, non solventes decimas non esse ipso jure excommunicatos, quicquid dicere voluerit

Rebus.

Rebuf. d. q. ult. n. 15. & Hispan. d. q. 2. num. 2. per c. 2. de
 rebus eccles. non alien. in 6. ubi tamen nihil habetur de
 decim. sed solum excommunicantur laici, qui † com- 66
 pulerint Prælatos ad submittendum bona immobilia,
 & jura ecclesiæ laicis ipsis. Neque concludit illa ratio,
 quam iidem afferunt, quod sacrilegus † est excommu- 67
 nicatus, c. canonica, 11. q. 3. & c. omnes ecclesiæ, 17. q. 3. de-
 tinens autem decimas † sacrilegii crimen committit, 68
 c. in canonibus, 16. q. 1. & c. 1. 16. q. 1. quare erit is ipso ju-
 re excommunicatus; Nam neque sacrilegi omnes sunt
 ipso jure excommunicati, sed solum violatores eccle-
 siarum; quomodo loquuntur dicta jura, & not. gloss. d. c.
 canonica, neque decimas denegantes sunt proprie sa-
 crilegi; tum quia illa jura loquuntur de dispensanti-
 bus decimas præter Episcopi conscientiam, & de laicis
 possidentibus decimas, hoc est, jus decimandi, tū quia
 improprie sacrilegium committere dicuntur, ex eo,
 quia non aliquid ecclesiæ proprium detinent, sed so-
 lum illi debitum, ut loquitur tex. in c. parochianos, de
 decim. Neq; fiunt ecclesiæ quoad dominium, nisi post
 separationem, ut ex eodemmet Rebuf. ostendimus hoc
 eod. cap. q. 2. concl. 2.

SECUNDA CONCLUSIO. Excommunicatio hæc
 ferri debet † monitione præmissa; ita disponit tex. in d. 69
 c. omnes decima, 16. q. 7. & c. pervenit, de decim. not. gloss.
 fin. in c. tua nobis, eodem, gloss. in clem. dispendiosam, in
 verb. pramoniti, & verb. coerceri, ubi ceteri de judic.
 Marches. d. c. 4. nu. 2. post Abb. in c. pervenit, nume. 3. &
 ibi Anchar. de decim. Et regula est in c. sacri. ubi Doct. de
 sent. excom. quod † sententia excommunicationis ferri 70
 non debet, nisi præmissa canonica monitione, & com-
 petenti, † quæ trina est, c. contingit, il. 2. eodem, cum con- 71
 cord. ibi positus, cum aliquo dierum intervallo, nisi ali-
 ter necessitas postulet, ut disponitur in c. constitutio-
 nem, eod. tit. in 6.

TERTIA CONCLUSIO. Quamvis in his literis
 comminatoriis excommunicationis non teneatur ju-
 dex † apponere clausulam illam, nisi causam rationa- 72
 bilem

bilem volueris allegare, ut post *Laud. tradit Card. d. 73 clem. num. 28.* debet tamen † vel recipere aliquam informationem, quod possessiones sint in parochia, ut post *Laud. docet idem Card. d. clem. num. 27.* vel formabit literas conditionales, ut quia in iis narretur, decimas non esse solutas, & subjicietur, quod si verum est, monet, ut solvat tam præteritas, quam futuras, cum tempus erit, alias excommunicabit, & adjiciat clausulam, quod si senserit se gravatum, veniat ad docendum, &c. ut tradit *Card. d. nu. 28.* Alia de his literis videre poteris apud *Doct. d. clem. dispendiosam.*

QUARTA CONCLUSIO. Is, qui solvere tenerur
 74 decimas, neq; eas solvit, aut restituit ecclesiæ, † debet ecclesiastica sepultura privari; *tex. in c. prohibemus, de decim. ubi gloss. Abb. & alii,* qui tamen textus potius loquitur in laicis sibi usurpantibus jus decimandi, sed de non solventibus aperte tenet *Rebus. d. tract. de decim. q. ult. nu. 16. Andr. Hispan. d. tract. reg. decim. q. 2. nu. 8.* Et ratio esse potest, quia eas derinent cum animarum periculo, ut dicitur in *d. c. prohibemus, & c. 1. 16. q. 7. & notorie delinquent, ut notant Doct. in d. clem. dispendiosam,* qui autem in notorio peccato, & publico decedit, † privandus est ecclesiastica sepultura, *opt. tex. in c. pro obeuntibus. ubi gloss. 13. q. 2. alia gl. in c. non aestimamus, verb. omnibus, ead. ca. & q. & in c. ex parte, il. 2. ubi Io. An. & in c. ex parte, il. 1. de sepult. Hisp. d. tract. vers. decima est jure naturali, n. 18.*

QUÆRO ULTIMO, An superior, & iudex procedere possit ex officio in causa decimarum?

PRIMA CONCLUSIO. Iudex potest ex officio
 76 procedere † contra non solventem decimas, tanquam contra notorie delinquentem; ita *Anchar. d. clem. dispendiosam, num. 4. Imol. num. 7. Card. numero 28. Capr. nu. 23.* sumet tamen prius informationem, quod talis sit subditus, & quod illa prædia sita sint in parochia illius Rectoris; ita *Imol. & Capr. locis citatis.*

SECUNDA CONCLUSIO. Visitator si Episcopus
 77 sit, sive Episcopus in visitatione, † poterit cogere subditos

ditos ad solvendum parochia decimas; colligitur hoc
 tum ex precedenti conclusione, tum ex traditu per Fusc.
 in tract. de visit. 2 parte, c. 2. nu. 26. Lal. Zecch. in tract.
 de Episcopo, cap. 6. nu. 37. Soc. eodem tractat. de visit. sub
 num. 28. & Franc. Pavin. in consimil. tract. de visit. q. 5.
 num. 96. & seqq. & q. 8. num. 17. & 18. in parte, quod
 idem erit in visitatore ab Episcopo deputato ex justa
 causa, juxta notata per Zecch. d. c. 6. numer. 2. Pavin. d.
 tract. q. 2. nu. 44. & seqq. 1. parte, id quod in specie ad-
 notavit Paulus Salodius, vir magnæ eruditionis, & in-
 tegræ, prius defunctus, quam ejus collega fuerim
 in hac Metropolitana Mediolanensi ecclesia; is inquam,
 in sua pulcherrima praxi visitationis, par. 2. c. 7. ubi et-
 iam tradit, quomodo ea in re gerere se debeat visita-
 tor. Ratio est, quia visitatori incumbit † correctio 78
 excessuum & omnimoda sollicitudo cleri, & populi
 diligenter visitandi, ut late tradit idem Pavin. d. 1. par.
 q. 1. num. 9. 12. 13. & seqq. puto tamen id procedere, † 79
 ubi notorie constaret, subditos ad decimas teneri, ne-
 que ullam rationabilem causam allegarent, tunc enim
 cum res altiore requireret indaginem, diligentius es-
 set cognoscenda, vel etiam ad Episcopum, aut ad sum-
 mum Pontificem deferenda, ut colligitur ex Salod. loc.
 cit. & monet Fuscus d. c. 2. n. 26. & c. 21. n. 40. ex mente
 S. Thomæ & aliorum.

TERTIA CONCLUSIO. Potest, & debet Episco-
 pus, † ubi redditus ecclesiæ parochialis adeo exigui 80
 sunt, ut debitæ nequeant oneribus satisfacere, si per
 beneficiorum secularium unionem id fieri non possit,
 eos sufficienter augere poterit ex primitiarum, obla-
 tionum, aut decimarum assignatione, parochianorum
 collectis, aut alia, quæ illi commodior videbitur ra-
 tione, ut disponitur in Concil. Trident. sess. 24. c. 13. de re-
 form. quod etiam locum habebit, non obstante qua-
 cunque exceptione exemptionis, aut privilegii, etiam
 juris decimandi, ut est optimus tex. in c. 2. §. ubi autem,
 cum ibi not. de decim. in 6.

Pariratione, cum ecclesia † longe distat à parochia- 81
 nis,

nis, ita ut ipsam non possint sine magna difficultate adire, potest novam ecclesiam commodiorem intra eius fines Episcopus ædificare, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo ad præsentationem Rectoris ecclesiæ majoris, instituere ad sustentationem suam illius villæ obventiones ecclesiasticas percepturam, ut est *tex. ad literam, in c. ad audientiam, il. 1. de eccl. adif.* ubi per obventiones ecclesiasticas possunt commode intelligi decimæ, prout colligitur ex gloss. & Doct. ibi, & Abb. in c. novum genus, quod est 2. num. 7. de decim. dum ad materiam decimalem quærens, & tradens, quibus solvendæ sint decimæ, allegat *tex. d. c. ad audientiam*; & quamvis *tex. ibi* loquatur, ubi antiquæ ecclesiæ Rector commode sustentari potest sine redditibus, & proventibus oppidi, in quo constituenda est ecclesia, & gloss. *ibi in verbo, convenienter*, dicat, quod alias id non permitteretur; tamen idem dicendum puto in eo quoque casu, cum jure novo Concil. Trident. provisum sit exiguitati reddituum ecclesiæ, modo, quo supra diximus, nimirum assignando, ubi opus sit, decimas pro sustentatione Rectoris, & ut possit debitis oneribus satisfacere: quod etiam sentire videtur Card. *consil. 26. num. 2.* & satis colligitur ex *d. c. 2. §. ubi autem, de decim. in 6.* quo loci jubetur ordinariis locorum, ut ordinent, quod etiam privilegiati super decimis recipiendis gratis assignent ecclesiis parochialibus eam portionem de earum proventibus, ut inde & competentem sustentationem habere, & debita onera valeant supportare. Atque hæc de decimis, quas *spirituales* vocant, dicta sint satis.

SUMMÆ RERUM.

- 1 Decima Papalis originem habet à lege veteri, habetque similitudinem cum eius legis præcepto.
- 2 Beneficiari tenentur salvere decimam ex beneficio summo Pontifici eam exigenti. Ratio num. 3.
- 3 Causa, ob quam decima Papalis imponitur, debet esse

esse iusta. Iusta autem in dubio praesumetur. numero 5.

- 6 Decima beneficiorum concedi possunt laicis per summum Pontificem.
- 7 Laici decimas super beneficiis imponere non possunt: neq; inferiores. Pralati num. 9.
- 8 Laici exigentes ab ecclesiis, ecclesiasticisque personis, earumve bonis taleas, collectas, aut decimam, seu aliam partem bonorum sunt excommunicati.
- 10 Episcopus potest imponere, & exigere à beneficiatis charitativum subsidium.
- 11 Concilium Constantiense quid de decimis Papalibus decernat.
- 12 Denunciari an debeat impositio decimae Papalis, & num. seqq.
- 13 Debitori an debeat denunciari, ut solvat. & cap. 6. numero 23.
- 14 Papa est supremus iudex, & ordinarius.
- 15 Charitativum subsidium si ab Episcopo exigatur, & generale subsidium à Papa, utrique praestandum erit, & si utrique non possit, praestabitur Papa. numero 16.
- 17 Decima Papalis solvitur de beneficiis, & num. seqq.
- 18 Privatio praesupponit habitum.
- 19 Decima Papalis solvitur de omnibus beneficiis, ecclesiasticisque redditibus.
- 20 Capella subjacent decimae Papali.
- 21 Capella sunt beneficia ecclesiastica.
- 22 Canonatus subjacent decimae Papali. & num. 69.
- 23 Canonatus sunt beneficia ecclesiastica.
- 24 Ecclesia cathedrales, Metropolitanæ, & Patriarchales subsunt decimae Papali.
- 25 Plura habens beneficia in pluribus civitatibus, & diocesis, de omnibus solvet decimam Papalem.
- 26 Pralati, & clerici exules de suis proventibus ecclesiasticis decimas Papales persolvent.
- 27 Extrava. unic. de decim. in commun. quae est Bonif.

- VIII. an solum locum habuerit in decimis per eum impositis, & expiraverit ejus morte.
- 28 Extravagans inserta in corpore juris vim legis habet; & sententia contra eam lata est nulla.
- 29 Papa respondendo, & definiendo super casu particulari, canonem & legem condit.
- 30 Extravag. un. de decim. nunc quoq; allegari potest pro decisione.
- 31 Proventus, & redditus leprosariarum domorum Dei, & hospitalium pauperum non subjacent decima Papali. Quid vero de redditibus, qui supersunt ultra usus pauperum, & infirmorum num. 32.
- 33 Hospitalia pauperum & infirmorum, nomine beneficiorum proprie non comprehenduntur.
- 34 Hospitalia in beneficium non conceduntur: secus in hospitalibus militarium ordinum, aut aliorum religiosorum. num. 35.
- 36 Redditi hospitalium militarium ordinum, aut aliorum religiosorum an subjaceant decima Papali.
- 37 Moniales, aliaq; Regulares persona an solvant decimam Papalem.
- 38 Beneficia tenuia an subjaceant decima Papali.
- 39 Redditi ecclesiastici non excedentes summam annuam septem florenorum auri, decima Papali non subsunt. Secus si plura quis habeat beneficia, quae singula dictam summam non attingunt, simul autem collecta excedant. 40.
- 41 Pitantia monachorum non subsunt decima Papali.
- 42 Pitantia quid sint.
- 43 Relicta ecclesiis, ut ex iis emantur perpetui redditus, non subjacent decima Papali: Secus in aliis legatis factis Pralatis ratione ecclesiarum, vel officiorum. 44.
- 45 Xenia Pralatis liberaliter facta non subsunt decima Papali.
- 46 Xenia quid sint, & unde dicantur.
- 47 Sylva an, & quomodo subjaceant decima Papali, & num. seq.

- 48 *Assisia quid sit.*
- 49 *Pisces stagnorum, vel bellua garenarū, an, & quando decimentur à Papa.*
- 50 *Stagnorum, & piscariarum decima Papalis quando, & quomodo solvatur.*
- 51 *Eleemosyna, & oblationes an, & quando subjaceant decima Papali.*
- 52 *Rector parochialis, qui necesse habet conducere plures Capellanos, an de eorum solario, aut victu solvat decimam Papalem.*
- 53 *Clericus, qui per vicarium, vel firmarium ecclesia sua servit, in eave residet, quomodo decimam Papalem solvet.*
- 54 *Vicariorum, & condjutorum materia, remissive.*
- 55 *Grangia quid sint.*
- 56 *Obtinentes prioratus, grangias, domos, redditus, pensiones, vel census ab ecclesiis seu monasteriis an, & quomodo decimam Papam solvant.*
- 57 *Expensa monachorum, qui ex pacto ab obtinentibus Prioratus, grangias, & hujusmodi ex gratia tenentur, deduci nō debent in solutione decima Papali. Secus in obtinentibus ad justam firmam annuam. num. 58.*
- 59 *Procuracionum decima an, & quando Papa sit exhibenda.*
- 60 *Procuracionum materia, remissive.*
- 61 *Decima Papalis solvitur quoque de iis, qua consistunt in jurisdictione, mero imperio, regalibus, & similibus, deductis salariis moderatis iudicum & officialium, ac similibus personarum, sine quibus jurisdictio, & alia predicta nequeunt expediri. Secus in expensis, qua sunt in vestibus, ac victualibus officialium, aut circa familiam Prælatorum. num. 62.*
- 63 *Molendinorum, & furnorum seu potius reddituum, qua ex illis percipiuntur, decima Papalis prestatur.*
- 64 *Fructuum arborum, & hortorum decima Papa exhibetur.*

- 65 Decima Papalis quomodo praestetur de his, quae consumuntur usu, vel esu animalium.
- 66 Beneficia unita subjacent decima Papali, siue principaliter, siue accessorie uniantur, siue alias quomodocumque.
- 67 Decima Papalis imposita in una dioecesi solvetur in fundis beneficii illius dioecesis positus in aliis dioecesibus, & num. seq.
- 68 Decima Papalis est onus reale ecclesiarum, non praediorum impositum personis ecclesiasticis pro ipsius ecclesiis.
- 69 Canonicatum decima Papa exhibenda est.
- 70 Canonici tenentur residere.
- 71 Mensa grossa ut plurimum distinguitur à praebeata & quotidianis distributionibus. Aliquando tamen succedit loco praebeatarum. num. 72. Aliquando de ipsa mensa grossa solvuntur distributiones. num. 73.
- 74 Mensa grossa canonicorum subjacet decima Papali, ubi ea massa succedat loco praebeatae, quamvis decima absolute imponatur super beneficiis.
- 75 Subrogatum sapit naturam ejus, in cuius locum subrogatur.
- 76 Mensa grossa, quae in distributiones quotidianas destinata est, tunc saltem subjacet decima Papali, cum ea imposita est super quibuscumque proventus ecclesiasticis.
- 77 Quotidianae distributiones subjacent decima Papali, ubi ea imposita est super omnibus beneficiis, & quibuscumque proventus ecclesiasticis. Idem si imponeretur super redditibus, & obventionibus ecclesiasticis. num. 79. Secus ubi dumtaxat imponeretur super beneficiis, vel eorum fructibus. num. 81.
- 78 Nomen proventus, generale est, & comprehendit omnem redditum undecumque nobis obvenerit.
- 80 Obventionis, & redditus nomen satis generale est.

82 *Quotidiana distributiones nomine beneficii non veniunt; neq; nomine fructuum illius, aut in eius valore computantur. num. 83.*

84 *Anniversaria, seu Mortuaria an subjaceant decima Papali.*

85 *Anniversaria non computantur in redditibus, seu valore beneficii, neq; in Bulla veniunt nomine proventuum, fructuum, reddituum, jurium, emolumentorum canonicatum, neq; etiam distributionum quotidianarum.*

85 *Quotidianarum distributionum nomine quid veniat.*

86 *Colonus, cui in contractu aliqua gratia scienter non est facta, non tenetur ad decimam Papalem, sed eam solvet proprietarius.*

87 *Pensionarius tenetur pro rata pensionis ad decimam Papalem exhibendam, ex communi contra aliquos. Idem in charitativo subsidio. num. 88.*

89 *Pensionarius tunc non tenetur ad decimam Papalem, ubi pensio constituta fuit libera ab omni onere etiam decime. Secus si privilegium sit solum generale. num. 90. Aut si et exemptioni per Papam derogetur cum clausula quorum tenores, &c. num. 91.*

92 *Clausula, quorum tenores pro expressis habeantur, quam vim habeat.*

93 *Pensionarius exemptus ab onere solvendi decimam non potest cogi à collectore habente auctoritatem eam exigendi à quibuscunq; personis, non obstantibus quibuscunq; privilegium.*

94 *Pensionarius non poterit molestari à collectore, qui exigit integram decimam à Rectore beneficii.*

95 *Semel decimatum non debet amplius decimari; & semel exactum non debet amplius exigi.*

96 *Rektor beneficii, qui integram decimam solvit, potest uti retentione erga pensionarium.*

97 *Pensionarius tunc non tenetur ad decimam Papalem, cum pensio non excedit summam septem ducato-*

- catorum. Nisi plures pensiones quis obtineret qua simul juncta eam summam excederent. num. 98. Id vero procedit etiamsi fuisset talis pensio assignata in beneficium. num. 99.
- 100 Pensio assignata ob remunerationem laborum, obsequii etiam prestandi, non subjacet decimæ Papali.
- 101 Cardinalis pensionarius an teneatur ad decimam Papalem, & num. 110.
- 102 Excommunicatio lata à collectore contra pensionarium exemptum ob non solutam decimam Papalem, est ipso jure nulla. Idem in religiosis exemptis ab ejusmodi solutione. num. 103.
- 104 Excommunicatio lata à Prelato exigente provisionem, vel ultra juris formam, vel contra speciale privilegium sedis Apostolicæ, est nulla.
- 105 Privilegiatus, ut non solvat decimam Papalem collectore cogatur solvere, & solvat cum protestatione, quod intendit non prejudicare suo privilegio, talis protestatio eum juvat. Idem in privilegiato, ne solvat charitativum subsidium. num. 106. Idem ubi nulla protestatio accessit, sed per vim exorta fuit solutio. num. 107.
- 108 Privilegiatus ne solvat decimam Papalem, si solvat sponte aut sine ulla protestatione, aut tunc prejudicet.
- 109 Privilegio an renunciare quis censeatur per actum contrarium.
- 110 Cardinales non tenentur solvere decimam Papalem de suis beneficiis. Idem in charitativo subsidio generali imposto à Papa. num. 111.
- 112 Cardinales in materia precipue pœnali, & revocatoria privilegiorum non comprehenduntur in generali constitutione Papæ, neq; in regulis cancellaria. num. 113.
- 114 Cardinales sunt pars corporis Papæ, & dicuntur filii primi gradus. num. 115. & à summo Pontifice vocantur filii, sicut Episcopi fratres. num. 116.

- 117 *Tributa non exiguntur à filiis, sed ab alienis.*
- 118 *Cardinales an generali constitutione comprehendantur.*
- 119 *Cardinales an teneantur ad generale subsidium.*
- 120 *Favor si. lei maximus est.*
- 121 *Favorabilis dispositio comprehendit etiam Cardinales.*
- 122 *Clausula, cuiuscunq; status, gradus, præeminentiæ, vel dignitatis existant, comprehendit etiam S. R. E. Cardinales.*
- 123 *Cardinales hodie semper eximuntur à solutione decimarum Papalium.*
- 124 *Collectores, aliq; officiales deputati ad exigendas decimas Papales in aliquo loco non tenentur ad decimam beneficiorum, quæ ibi habent; sicut in charitativo subsidio.*
- 125 *Argumentum à charitativo subsidio ad decimam Papalem jure procedit.*
- 126 *Decima Papalis munus, seu onus extraordinarium est, ac patrimoniale. num. 146.*
- 127 *Munus ordinarium quod sit.*
- 128 *Exemptus simpliciter intelligitur saltem exemptus ab oneribus extraordinariis.*
- 129 *Officiales, & collectores sunt immunes à solutione extraordinarii oneris.*
- 130 *Portio exemptorum à solutione decime Papalis an, & quomodo accrescat reliquo clero, cum quo Camera convenit de certa summa, & num. seqq.*
- 131 *Exemptio aliquorum non liberat universitatem ab onere etiam ad ratam.*
- 132 *Exemptio aliquorum si universitatem nimis gravat, quid faciendum.*
- 133 *Motus proprius quos pariat effectus.*
- 134 *Clausula, ex certa scientia, effectus.*
- 135 *Divisio decime conventa quomodo fiat inter clerum, remissive.*
- 136 *Episcopus una cum clero potest ad sui præjudicium aliquos eximere à solutione decime Papalis.*

- 137 Excommunicatus, & intrusus an teneantur ad decimam Papalem.
- 138 Successor in beneficio, an praecessor, eiusq; heredea-
neantur ad decimam Papalem. 157 Ta
- 139 Componere non potest collector decimarum Pa-
paliū sine speciali mandato cum iis, qui solvere
bent, de certa aliqua summa. Nisi haberet ge- 158 Co
rale mandatum cum libera. num. 140. Vel nisi
compositio tenderet ad commodum Papa, seu Ca- 159 Cōj
mere. num. 141. Quod multo fortius possit Ca- 160 Vr
merarius Papa. num. 142. c.
- 143 Princeps secularis, cui Papa concessit decimas be- 161 O
ficiorum sui dominiū, licite potest componere co- 162 M
beneficiatis super solutione decima. 163 Vr
- 144 Distributio oneris decima Papalis quomodo facie-
da inter non exemptos, & num. seqq. n
- 145 Solutio veri valoris beneficiorum cum plures dec- 164 Ba
ma imponuntur, quomodo fiat. t
- 146 Solutio decima Papalis regulariter fieri debet ad 165 Be
ratam beneficiorum. (merita 166 Vr
167 Ta
- 147 Solutio decima Papalis fieri debet in pecunia us-
148 Solutio decima Papalis fieri debet in moneta cur- 169 T
renti in locis reddituum, de quibus solvenda est 170 Vo
Neq; cogetur quis eam cambire, num. 149. Quae
autem si dua moneta pariter currant eo loco, 171 T
terave magis. Aut si post tempus impositionis, 172 C
xationis, aut privilegii mutetur. num. 150.
- 151 Taxa attendi non debet in solutione decima, ubi Pa-
pa eam imponit, & expresse colligi vult non atten- 173 C
ta ulla taxa. Secus si simpliciter imponatur super 174 A
beneficiis, eorumve fructibus. num. 152.
- 153 Taxa consueta dicitur, quae est legitime praescripta 175 S
per 40. annos: & ratio, num. seqq. 176 E
- 154 Praescriptio legitima in rebus ecclesiasticis est qua-
dragenaria. 177 I
- 155 Consuetudo praeter ius, qua tangit iura ecclesiastica
requirit 40. annos.
- 156 Praescriptio centenaria cur non requiratur in taxa
decimae

decima Papalis, cum alioqui ea necessaria sit contra Romanam ecclesiam.

- 157 *Taxa, quae non sit observata per 40 annos, neq; beneficiati, neq; Camera Apostolica in exactione decima tenetur stare.*
- 158 *Consuetudo per unicum actum non inducitur.*
- 159 *Cōsuetum an pluribus vicib. aumtaxat verificetur.*
- 160 *Vnicus actus, post quem transacti sint 40. anni, facit taxam consuetam, & num seqq.*
- 161 *Observatio ultima an attendatur, & num. 158.*
- 162 *Manutenendus quisq; est in sua possessione.*
- 163 *Vnicus actus sufficit, ut quis in sua possessione manuteneatur.*
- 164 *Beneficium semel taxatum ab habente potestatem taxandi, habetur pro taxato, nisi interveniat actus contrarius.*
- 165 *Beneficium consuetum clericis secularibus assignari quodnam dicatur.*
- 166 *Vnicus actus successivus consuetudinem inducit.*
- 167 *Taxatio facienda est in exactione decima Papalis, ubi nō sit facta, & quomodo ea fiat, n. 168. & seqq.*
- 169 *Taxatio an precedere debeat juramentum.*
- 170 *Vocandi sunt ad taxationē decima Papalis omnes, quorum interest.*
- 171 *Taxari possunt à collectore beneficia non taxata absq; speciali mandato.*
- 172 *Compensatio opponi potest in exactione decima Papalis, & num seq.*
- 173 *Compensatio quando objiciatur Fisco.*
- 174 *Aes alienum non deducitur in solutione decima Papalis.*
- 175 *Superiori census solvi debet ante omnia.*
- 176 *Expensa necessaria, quae fiunt gratia colligendorum fructuū deducuntur in solutione decima Papalis.*
- 177 *Expensa, quae fiunt in castrorum custodibus, aut aedificiis construendis, vel conservandis, non deducuntur ex decima Papali. Item nec illae, quae pro villis tuendis fiunt in guerris, seu cavalcatis. nu.*

- 178 *Item illa, qua fiunt pro fessatis, reparationibus molendinorum, & similibus num. 179.* 200
- 180 *Expensa deducenda in solutione decimarum Papalium, remissive.* 202
- 181 *Collector decimarum Papalium est iudex, habetque jurisdictionem.*
- 182 *Procurator fisci utitur jurisdictione, & officio iudicandi.*
- 183 *Stylus curia Romana attendendus est.* 205
- 184 *Collector Papa deputatur cum facultate exercendi censuras.*
- 185 *Censura ferri non possunt, nisi ab habente jurisdictionem.*
- 186 *Collector est iudex delegatus, non autem ordinarius.* 209
- 187 *Legatorum iurisdictio in omnibus concurrat cum ordinarius.* 210
- 188 *Collectores improprie vocantur nuncii sedis Apostolicae, & gaudent aliis privilegiis, & honoribus.* 211
- 189 *Delegati ad universitatem causarum dici possunt ordinarii. Secus si ea universitas sit personarum, non causarum. num. 190.*
- 191 *Delegatus potest compelli ad recipiendam delegationem.* 212
- 192 *Collectoria, & subcollectoria officium confertur in invitum.* 213
- 193 *Collector Papa quandonam potest dici negotiorum gestor.* 214
- 194 *Laicus non potest esse collector Papa cum facultate censurandi.* 215
- 195 *Laicus non est capax iurisdictionis ecclesiasticae, neque potest exercere censuras. Neque esse vicarius Episcopi. num. 196. & an ex licentia Papa. num. 197.* 217
- 198 *Laicus num possit deputari collector cum facultate exercendi censuras ex certa scientia Papa.* 218
- 199 *Laicus potest deputari nudus exactor decimarum Papalium.* 219

- 200 *Collector Papa debet transcendisse 18. annum etatis. Idem in delegato. num. 201.*
- 202 *Collector decimarum Papalium debet esse persona qualificata, juxta tex. in cap. statutum, § 1. de rescript. in 6. & clem. et si principalis, de rescript. Idem in subcollectore, in quem translata sit tota potestas. num. 203. Secus ubi utriq. demandatum fuisset nudum ministerium. num. 204.*
- 205 *Collector Papa potest sine speciali commissione deputare subcollectorem. Imo & plures nisi ei fuerit limitata facultas ad unum. num. 206. Quin etiam si limitata fuerit ad unum, poterit plures successive substituere. num. 207. Sed tunc unum substituendo, alter revocaretur. num. 208.*
- 209 *Delegatus Principis potest subdelegare.*
- 210 *Procurator sive generalis ad negotia, sive specialis ad aliquem actum, sive effectum potest substituere.*
- 211 *Collector Papa non potest deputare subcollectorem, ubi in commissione essent aliqua verba, per qua colligatur electam fuisse industriam persona, & num. seqq.*
- 212 *Industria persona per qua verba censeatur electa.*
- 213 *Industria persona electa censeatur in magno, & arduo negotio.*
- 214 *Arduum, & magnum negotium quodnam sit, iudicij arbitrio relinquitur.*
- 215 *Decimas Papales exigere non est magnum, & arduum negotium.*
- 216 *Subcollector prius deputatus quando censeatur revocatus etiam non facta de eo mentione per posteriorem deputationem.*
- 217 *Collectoris facultas, & officium quando censeatur transire ad successorem in dignitate.*
- 218 *Collectoris facultas, & potestas probanda est per literas, & non per testes.*
- 219 *Episcopi, alique Pralati non debent accedere ad suas ecclesias, in eisve recipi, sine literis provisionum.*

- 220 *Collectoris facultas, etiamsi sit persona illustris, & honesta probanda est per literas. Idem in delegato. num. 221.* 240
- 222 *Collectoris facultas non probatur per transumpta literarum, sed tantum per originalia.*
- 223 *Originalia regulariter exhibenda sunt, non autem exempla.* 241
- 224 *Transumptum literarum collectoris probat eius facultatem, ubi nulla lite pendente sumtum fuit servata forma cap. fin. de fid. instrum. Aut sumtum fuit ex registris Bullarum Papa. num. 225.* 242
- 226 *Collectoris facultas probari potest per testes, quando collector esset deputatus in urbe ubi moratur Papa. Idem forte in nudo exactore. num. 232.*
- 227 *Tenor literarum Collectoris amissarum probari potest per testes. Idem in delegato; licet aliqui contra num. 228.* 245
- 229 *Subcollectoris facultas probari potest per testes. Contrarium alii. num. 230.* 246
- 231 *Testes, & instrumenta regulariter parem vim habent in probatione.* 247
- 232 *Collectoris facultas probatur per testes, ubi is nudus exactor est.* 248
- 233 *Subcollectoris facultas probatur per literas collectoris cum ejus sigillo sine manu Notarii, aut subscriptione testium.* 250
- 234 *Subdelegationes probantur per sola sigilla delegatorum.* 251
- 235 *Collectoris, seu subcollectoris facultas probari non potest per communem hominum existimationem, & num. seqq.* 254
- 236 *Lex Barbarius, ff. de off. præt. quando locū habeat.*
- 237 *Collector decimarum Papalium potest excommunicare, suspendere, & interdicere non solventes decimas.* 256
- 238 *Delegatus potest censuras exercere.*
- 239 *Episcopi non solventes decimas Papales quomodo, & quo ordine puniantur.* 258
259

- 240 Excommunicatio solum generalis ferenda est in Episcopos. Abbates, aliasque personas ecclesiasticas honorabiles non suspectas, ubi solum, de quantitate, & estimatione fructuum circa solutionem decimae Papalis agitur.
- 241 Solventes loco decimae Papalis minus debito excommunicari possunt specialiter exceptis Episcopis, Abbatibus, & aliis personis non suspectis.
- 242 Interdictum generale contra civitatem ferri non potest à collectore, ob non solutionem decimae Papalis. Idem in quovis debito pecuniario, numer. 243. Secus si prius lata sententia excommunicationis in singulares personas, ea contempta fuit. numer. 244.
- 245 Excommunicationis contemptus est causa immediata interdicti generalis.
- 246 Monitio quomodo facienda sit clero, vel collegio, ut solvat decimam Papalem.
- 247 Generalis sententia quomodo ferenda sit in non solventes decimas Papa.
- 248 Collector, & subcollector possunt aliis poenis muldare non solventes, quam censuris. Subcollector tamen minorem poenam infligere potest. numero 249.
- 250 Privare non potest collector beneficio non solventem decimam Papalem.
- 251 Capi possunt personaliter non solventes decimas Papales. Imo etiam Rectores universitatum, & capita collegiorum pro suis collegiis. num. 252. Nisi beneficiati essent Doctores actu legentes. n. 253.
- 254 Bracchium seculare non potest à collectore invocari sine speciali mandato. Secus regulariter in delegato. n. 255.
- 256 Vasa sacra, & huiusmodi non possunt capi in executione decimae Papalis. Idem forte in iis, qua sunt promiscuo usui deputata. n. 257.
- 258 Magis dignum trahit ad se minus dignum.
- 259 Vasa sacra, & huiusmodi ornamenta divino cultu

- tui deputata non possunt per collectorem accipi-
gnori etiam à sponte dantibus.
- 260 Collectori capienti vasa sacra an possit violenter
resisti.
- 261 Excommunicatio lata per collectorem contra non
exhibentes vasa sacra est nulla.
- 262 Collector capiens res notorie sacras potest ab ordi-
nario puniri.
- 263 Collector decimarum Papalium quomodo liberari
possit, & quietare solventes, aut etiam non sol-
ventes.
- 264 Collector decimarum tenetur solventi, si illud pe-
tat, instrumentum liberationis facere.
- 265 Executive an procedatur in exactione decima Pa-
pali, & quomodo, cum seqq.
- 266 Ignorantiã edicti allegans & probare volens, quan-
do audiatur, remissive.
- 267 Appellari potest à collectore multis in casibus. Ut si
nimis brevem terminum statuatur ad solvendum,
num. 268. Item ubi capit pignoris loco res notorie
sacras, vel cultui divino deputatas, nu. 269. Re-
gulariter non potest. num. 276.
- 270 Appellari potest à collectore rejiciente exceptionem
subreptionis, ubi multi impetraverunt immuni-
tatem à decimis Papalibus non facta mentione de
priori aliorum impetratione. Item si à privilegia-
tus decimam exigat. num. 271.
- 272 Causa decimarum Papalium plenarie tractari de-
bet, si questio sit inter clericum, & eum, cui Papa
concessit decimam beneficiorum. Idem ubi questio
est inter duos clericos, puta titularem, & pensiona-
rium. num. 273.
- 274 Causa decimarum Papalium summarie tractatur,
ubi questio est inter clericum & cameram.
- 275 Summarie proceditur in exactionibus functionum
fiscalium, tributorum, & collectarum.
- 276 Summaria causa est ubi res non patitur dilatio-
nem, ut in alimentis futuris.